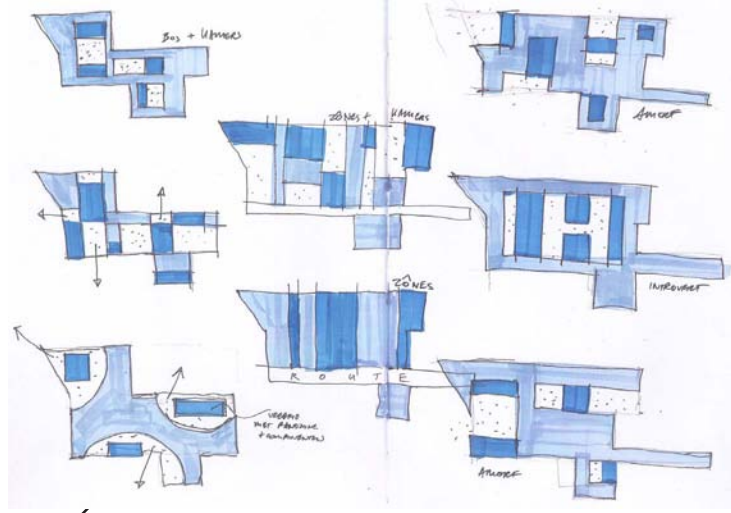

ZORGBOERDERIJ 'DE WIEDE' te VEENDAM

Zorgboerderij de Wiede

inleiding

In opdracht van de Provincie Groningen hebben wij een onderzoek naar *duurzame landbouwschuren in het Oldambt* verricht. Hierin stonden de volgende vragen centraal:

- 1) Hoe kunnen *duurzaam bouwen* en *agrarische bedrijvigheid* bij elkaar worden gebracht?
- 2) Hoe komt het dat huidige nieuwbouwschuren van Zeeland tot Groningen op elkaar lijken; wat kunnen begrippen als regionaliteit en steekeigenheid vandaag de dag betekenen?
- 3) Hoe komt het dat de plaatsing van nieuwe schuren doorgaans geen verrijking voor het landschap betekent?

Wij situeren de problemen van de verdwijning van diversiteit uit het Nederlandse agrarische landschap en het feit dat nieuwe schuren doorgaans een storend beeld opleveren in de verstoorde relatie tussen boerderij, erf en land. In de studie, die uitmondde in een model voor een nieuwe boerderij zonder plek of programma, onderzochten wij de transformatie van bedrijfsprocessen als gevolg waarvan een nieuwe verhouding tussen boerderij, erf en land zou kunnen ontstaan. Hierin werden nieuwe kansen voor architectuur en duurzaam bouwen ontdekt.

Als vervolg op de studie is in een meervoudige opdracht een concreet project uitgewerkt. Het betreft de nieuw te bouwen biologische zorgboerderij "de Wiede" op een locatie tussen Veendam en Muntendam.

de Wiede

De zorgboerderij maakt onderdeel uit van het natuurontwikkelingsgebied "de Wiede". Dit gebied, 75 ha. groot, wordt aan vier zijden omsloten door wegen met lintbebouwing. De bouwlocatie voor de zorgboerderij ligt in de zuidoostelijke hoek van het gebied, net achter de eerste rij met boerderijen, woningen en bedrijven, onzichtbaar vanaf de weg. Gezien deze positie kan de plek onzes inziens dan ook niet als onderdeel van het lint worden gezien, maar moet het als onderdeel van het natuurontwikkelingsgebied worden beschouwd. Dit heeft niet alleen gevolgen voor erfinrichting, maar ook voor de situering en positionering van de gebouwen.

Het programma van de zorgboerderij is complex van aard. Het bevat naast een professionele geitenboerderij met een woonhuis een aantal gebouwen waarin kantine, kantoor en werkruimten. Bovendien zijn er een groot aantal secundaire onderdelen zoals houtkapschuur, mestplaat, machinestalling, kas, stro- en voederopslag. Bezoekers moeten er, met in achtname van de hygiënische voorschriften, een kijkje kunnen nemen en wandelen verder door het natuurgebied.

Gezien het feit dat de belangrijkste functie van het complex het werken, leren en genieten op het land is, is ruimte tussen de gebouwen minstens even belangrijk als ontwerpogave als die van de gebouwen zelf. De relatie van erf met landschap is gelijkwaardig aan de relatie tussen erf en gebouwen. In ons voorstel is het gehele erf dan ook als ontwerpogave opgevat; er is geen onderscheid gemaakt tussen bebouwd of onbebouwd, binnen of buiten, landschap of architectuur. Het geheel schept voorwaarden voor ontmoeting tussen mens en dier, bezoeker en medewerker en functioneert als een eigentijds voorbeeld van een nieuw, complex agrarisch zorgprogramma.

Delen van het kavel kunnen onmiddellijk worden bebost, andere delen blijven open of worden bebouwd. Nuttige en sierbomen wisselen elkaar af. De bebouwing vormt soms samen met bomen een pleinwand, staat dan weer solitair in de open ruimte of is onderdeel van een bosje. Sommige daken zijn begroeid, klimplanten worden als gevelbekleding gebruikt evenals de opslag van bijvoorbeeld stro en hout. De scheidslijn tussen natuurlijke en culturele elementen verdwijnt.

projectgegevens
 nieuwbouw boerderij

team : R.Hendriks, E. de Leeuw,
 C.M. Verkuijl, Chr. Riphagen,
 M. Kooij, G. Kollmer,
 H. Berkhout, J. Welfing
 opdrachtgever : Provincie Groningen ism
 informatiepunt duurzaam Bouwen
 jaar : 2002

